

Sinir Hastalıkları

Alm. Nervenkrankheiten, Fr. Nevropathies, İng. Neuropathies.

Sinir sistemini meydana getiren beyin, beyincik, omurilik, kafa sinirleri ve çevre sinirlerini tutan bozukluklardan dolayı ortaya çıkan hastalıklar. Sinir sistemi insan vücudunun en karmaşık ve en ince detaylara kadar hizmet götüren bir sistemi olduğundan, buranın hastalıkları birçok diğer sistemi de ilgilendirir. **Nöroloji**, sinir sistemi hastalıklarıyla ilgilenen bir tıp koludur. (Bkz. Nöroloji)

Sinir hastalıkları **organik** (marazî, hasara bağlı) olabildiği gibi, sinir sisteminin belli bir kısmındaki görev yapabilirliğin azalmasına bağlı, yâni **fonksiyonel** de olabilir. Fonksiyonel denilen hastalıklarda yapıyla ilgili bir hasar veya eksiklik yoktur. Merkezî sinir sistemi, periferik sinirler ve otonom sinir sistemi olarak üçe ayrılan sinir sistemini ilgilendiren hastalıklar, bunlardan birini veya birden fazlasını ilgilendiriyor olabilir. **Nöronlar**, yâni sinir hücreleri dış etkilere karşı son derece hassastırlar. Bu hücrelerin ölmesi hâlinde yerine yenileri gelmez. Başka bir tâbirle, sinir sisteminde tâmir ve yeniden oluşum (reparasyon ve rejenérasyon) mümkün değildir. Yalnızca periferik (çevre) sinirlerde bir kendini yenileme vardır ki, bu da son derece yavaştır.

Sinir sisteminin hastalıkları, son derece çeşitli sebeplerden ortaya çıkabilir. Doğuştan olanlar, travmalardan, iltihaplardan, zehirlenmelerden olanlar bunlardan sâdece birkaçıdır. Fonksiyonel hastalıklar ise herhangi bir bozukluk olmaksızın ortaya çıkan durumlardır ki, vücudun herhangi bir bölümünü tutabilirler. Aşağıda sinir sistemiyle ilgili hastalıkların en önemli sebepleri ve bunların örnekleri verilmiştir.

1. **İnfeksiyonlar:** Menenjit, beyin absesi, ensefalit gibi.

2. **Damar hastalıkları:** Tıkanmaya bağlı felçler, beyin kanamaları.
3. **Tümörler:** Olduđu bölgeye göre görev aksaklığı, felçler, hâfıza ve idrak kusurları.
4. **Travma:** Beyin kanamaları, sinir kopmaları, zedelenmeler.
5. **Gelişme bozuklukları:** Mongolizm türü geri zekâlılık, omurilik gelişme bozukluğu (spina bifida).
6. **Metabolik hastalıklar:** Hormon bozuklukları, kan hastalıkları, karaciğer hastalıkları, metal metabolizması bozuklukları da, sinir sisteminde bozukluklara sebep olabilmektedir.
7. **Myelin kılıfı (sinirleri saran kılıf) hastalıkları:** Multipl skleroz bunlara en önemli örnektir.
8. **Paroksizmal (arada bir gelen bozukluklar):** Migren, histamin baş ağrısı, epilepsi (sara), meniere hastalığı (tekrarlayıcı başdönmeleri) bunlardandır.
9. **Zehirlere bağlı hastalıklar:** Bakteri zehirlerine bağlı (tetanoz), metal zehirlerine bağlı (arsenik), organik bileşiklere bağlı zihirlenmeler (alkol, karbonmonoksit) en önemlileridir.